

soms wel alleen het woord voert. Een busbode mag dit niet doen; een dokter dan toch ook niet. En dan wordt door dit gebruik den onbemiddelden arts menige kans van slagen afgesneden door den bemiddelden collega, die buitendien reeds zooveel meer gelegenheid heeft om er te komen. En de patiënten zullen de koopsom ten slotte moeten betalen! Maar dengeen die, nu het gebruik eenmaal bestaat, zelf een kapitaaltje in een praktijk heeft gestoken, zal men het niet kwalijk kunnen nemen, als hij, de praktijk verlatende, zich wil laten schadeloosstellen, en zoo zal een in den grond verkeerde gewoonte zich wel door de jaren voortsleepen, totdat onze organisatie zóó ver is, dat zij den arts, die een praktijk verlaat, naar billijkheid zijn verlies vergoedt, en zorgt, dat van de verlaten praktijk niemand wordt buitengesloten.... Maar intusschen zal nog heel wat inkt uit de vulpennen loopen.

Meer dan eens heeft ook de rechter uitspraak moeten doen over de vraag of een verkoop van praktijk rechtmatig is. Meestal had één der partijen dan niet voldaan aan de afgesproken voorwaarden en trachtte zij zich te verdedigen door opeens te ontdekken dat de afspraak strijdig met de goede zeden, dus ongeldig was. Zulk een fijngevoeligheid heeft bij de rechters veelal weinig waardeering gevonden: de afspraak werd *niet* ongeldig geacht, en beide partijen moesten zich eraan houden. Het Duitsche Reichsgericht heeft voor jaren reeds uitspraak gedaan, dat de overeenkomst op zich zelf niet strijdig was met de goede zeden, maar dat de voorwaarden der overeenkomst dit konden zijn. Thans heeft de Raad van Justitie in Nederlandsch-Indië een uitspraak op dit punt gedaan, welke volgens een bericht in de Indische pers luidt:

„Een overeenkomst tusschen geneesheeren, waarbij de een aan den ander zijn praktijk overdoet, oordeelt de Raad bestaanbaar. De eene dokter toch verbindt zich daarbij tegenover den anderen, om, tegen betaling van een geldsom, ter plaatse, waar hij zijn praktijk uitoefende, niet meer te praktizeeren, dan wel om die plaats te verlaten, en den ander, overnemer der praktijk, voorzooveel in zijn vermogen ligt, de gelegenheid te geven, zonder concurrentie zijnerzijds, de geneeskundige praktijk welke hij, tot dusver heeft gehad, ter plaatse uit te oefenen.

Dergelijke overeenkomst heeft een bepaald onderwerp, is bij *geen* wettelijke bepaling *verboden* en is ook *niet in strijd met de wet*.

Getoetst aan de wet, komt dergelijke overeenkomst van bijzonderen aard neer op een geven, een doen en een niet-doen en vordert over en weer praestaties, welke mogelijk zijn en ook liggen op den weg van het economisch verkeer.

Den Raad is bekend de opvatting, dat zoogenaamde verkoop van een geneeskundige praktijk zou zijn in strijd met de goede zeden, omdat de arts zijn beroep niet enkel mag uitoefenen om daarin een bron van inkomsten te vinden, doch tevens in het algemeen welzijn, doch, beslist de Raad dan, waar de arts nu eenmaal een door ieder erkende aanspraak heeft op geldelijke belooning van zijn diensten en, bij de overneming van een geneeskundige praktijk, de patiënten geheel buiten het contract staan en in geenerlei opzicht verbonden zich aan den kooper der praktijk, kan van een strijd met de goede zeden geen sprake zijn”.

Welke in dit geval de aanleiding tot het geding was, vermeldt het persbericht niet.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE WEENSCHÉ COMMISSIE EN HET ANTWOORD VAN DEN VOORZITTER.

In het tijdschriftnummer van 7 Augustus j.l. publiceert de Weensche commissie de met het hoofdbestuur gevoerde en door mij ex officio ondertekende briefwisseling. In een begeleidend schrijven, waarin het hoofdbestuur ernstig wordt aangevallen, eindigt zij met te zeggen, dat „de geneeskundigen van Nederland zich nu zelf een oordeel kunnen vormen over de houding, welke door het bestuur der Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst is aangenomen”. Daarop volgt onmiddellijk een antwoord

van den voorzitter der Maatschappij, uitsluitend gebaseerd op „persoonlijke herinnering over deze zaak”, met name over het door de commissie in haar schrijven „zeer betreunde feit, dat, terwijl de noodbrief van prof. WENCKEBACH gedateerd is: 13 Juli 1919, de commissie eerst op 8 December j.l. gevraagd is, haar werkzaamheid te beginnen”.

Het antwoord van den voorzitter dwingt mij tot schrijven. De daarin vervatte zinsnede: „Na de vacantie, die jaarlijks na de algemeene vergadering intreedt, heeft de secretaris de zaak ter tafel gebracht”, houdt in verband met de noot: „Ik heb voorgesteld de maatschappijzaken voortaan zonder vacantie te laten doorloopen tijdens de afwezigheid van den secretaris. Maar opoffering van mijn vrijen tijd is er nu mede gemoeid. De waarnemende secretarissen wonen meestal veraf en zulke waarneming kan alléén loopen, indien de voorzitter tevens als secretaris kan optreden” — een zóó ernstige beschuldiging ter zake jegens mij in, dat ik wel aan mijzelf verplicht ben in het *Tijdschrift* er tegen op te komen. Immers, ondanks de voorafgaande bewering van den voorzitter, dat „de vertraging de voornaamste oorzaak heeft gehad in de groote moeilijkheid, welke het hoofdbestuur ondervond om leden te vinden, bereid in de commissie zitting te nemen”, moet toch ieder lezer uit die zinsnede in verband met de noot afleiden, dat de (vacantie van den) secretaris, zool niet de voornaamste, dan toch mede een voorname oorzaak is geweest van de bovenvermelde, betreurenswaardige vertraging. Daartegen protesteer ik ten sterkste. Dat ik daardoor tot schrijven gedwongen word, betreur ik ten zeerste:

1°. omdat ik zelf het al heel ongewenscht acht, dat in een openbaar geschrift een secretaris bestrijdt, hetgeen door den voorzitter eener vereeniging in een openbaar stuk ter verdediging van het hoofdbestuur wordt gezegd;

2°. omdat het voorkomen had kunnen worden, indien de voorzitter of volstaan had met de bloote mededeeling, dat zoodra het hoofdbestuur weer „voltallig” en de secretaris weer van zijn vacantie („verlof” is alsnog een onjuist woord) terug is, het hoofdbestuur nog een nadere verdediging van zijn houding en van den gang van zaken in het *Tijdschrift* zal geven en dat in verband daarmede den leden verzocht wordt tot zoolang hun oordeel op te schorten; of niet afgegaan ware op zijn „persoonlijke herinnering over deze zaak”, maar den secretaris, c.q. de bronnen had geraadpleegd, die hem hadden doen zien, dat zijn persoonlijke herinnering ter zake een alles behalve veilige en betrouwbare gids was.

Het schrijven van de commissie, de door den voorzitter aan mijn adres gegeven „Seitenhieb” acht ik zóó ernstig, dat m.i. de Maatschappij verplicht is een commissie te benoemen, die de geheele zaak onderzoekt en uitspraak doet.

Niet na mijn vacantie, die blijkens mijn pas, welke voor mij ligt, verleden jaar 2 October begon en 25 November eindigde¹⁾, dus niet na 25 November, heb ik den brief van prof. WENCKEBACH van 13 Juli ter tafel gebracht. De brief kwam 21 Juli bij het bureau in en op *denzelfden* dag heb ik een afschrift van het schrijven aan alle leden van het dagelijksch bestuur gezonden met een afschrift van mijn brief aan den voorzitter, waarin ik voorstelde: 1°. het schrijven van prof. WENCKEBACH nog dezelfde week in het *Tijdschrift* te publiceeren en tot de Ned. geneeskundigen een oproep te richten om geld ter beschikking te stellen en aan het bureau op te zenden; 2°. in overleg te treden met de Ned. maatschappij ter bevordering der pharmacie (ter verkrijging van geneesmiddelen en verbandstoffen) en met de door prof. WENCKEBACH genoemde autoriteiten. Aan de leden van het dag. bestuur verzocht ik tevens p.o. hun antwoord te vernemen, opdat een en ander onmiddellijk door voorzitter en secretaris zou kunnen worden afgedaan. Op verzoek van een der leden, die in het ter hand nemen van de zaak door het hoofdbestuur een schending van het neutraliteitsstandpunt der Maatschappij ten opzichte van de verschillende landen zag, hield de voorzitter de zaak tot een bijeenkomst van het dagelijksch bestuur aan. In die

1) Begin November zou ik van mijn kuur in Zwitserland terugkeeren; de tijdelijke opheffing van het spoorwegverkeer in Duitschland noodzaakte mij nog een paar weken langer in Zwitserland te vertoeven.

bijeenkomst, einde Juli gehouden, werd bij meerderheid van stemmen besloten: 1°. dat alléén moreele steun zou verleend worden en wel in dien zin, dat aan eenige geneeskundigen in den lande verzocht zou worden een commissie, buiten de Maatschappij staande, te vormen, ter verleening van het door prof. WENCKEBACH gevraagde — een besluit, waartegen ik mij gekant heb en dat ik nog steeds betreur — en 2°. dat prof. SALTET en dr. MIJNLIEFF te Amsterdam, dr. SIKEMEIER te Arnhem en dr. HALBERTSMA en dr. DIJKGRAAF te 's-Gravenhage persoonlijk en niet schriftelijk verzocht zouden worden een zoodanige commissie te vormen. Aan mij werd opgedragen de twee eerstgenoemden, aan collega BUNING den derde en aan collega SIKKEL de beide laatstgenoemden persoonlijk uit te noodigen, terwijl collega SIKKEL dan de heeren zou samenbrengen. Aan de mij verstrekte opdracht heb ik voldaan door de heeren SALTET en MIJNLIEFF, terstond na hun thuiskomst van de vacantie, persoonlijk uit te noodigen. Van het bedanken van prof. SALTET en het aannemen van dr. MIJNLIEFF heb ik den voorzitter onmiddellijk kennis gegeven, evenals van het aannemen van dr. SIKEMEIER, toen ik in de eerste helft van Sept. daarvan van collega BUNING bericht kreeg. Later heb ik krachtens opdracht van het dagelijksch bestuur in de plaats van prof. SALTET nog prof. KOUWER gevraagd, die bedankte en van wiens bedanken ik eveneens onmiddellijk aan den voorzitter en nog vóór mijn vacantie heb kennis gegeven. Aan mij, noch aan mijn vacantie is dus de vertraging te wijten; het dossier is op het bureau aanwezig om dit nader te staven. Met gerustheid wacht ik dan ook de uitspraak van een door de Maatschappij te benoemen commissie af, waaraan, c. q. aan wien het te wijten is, dat de commissie eerst den 8sten December daarop verzocht werd haar werkzaamheden te beginnen.

Ten slotte nog het volgende, dat niet met de Weenske commissie, maar met de noot verband houdt.

Tijdens mijn vacantie verleden jaar hebben de Maatschappijzaken, evenals vroeger, natuurlijk doorgelopen. — Het zou toch al te verkeerd zijn, indien bij afwezigheid van den secretaris de Maatschappijzaken stil moesten staan —. Echter met dit onderscheid, dat, terwijl ik van 1905 af in al de volgende jaren in mijn vacantie het secretariaat bleef waarnemen, door mij de stukken geregeld te laten opzenden en gedurende een paar uren per dag aan de afdoening der zaken te besteden, ik tijdens mijn vacantie van verleden jaar dit niet heb kunnen doen, vanwege de slechte postverbinding met Zwitserland en evenals dit jaar vanwege een mij voorgeschreven rustkuur. Collega VAN DER MEULEN was verleden jaar zoo welwillend tijdens mijn afwezigheid iederen dag op mijn bureau de ingekomen stukken in te zien en de stukken, die door hem of mijn administratrice niet konden worden afgedaan, bij de leden van het dagelijksch bestuur rond te zenden of alléén aan den voorzitter te sturen. Alvorens dit jaar mijn kuur in het hooggebergte te doen, heb ik alles, wat voor afdoening rijp was, afgedaan: alle brieven beantwoord, de notulen van de hoofdbestuursvergaderingen en dag. bestuursvergaderingen afgemaakt en aan de leden verzonden, en aan mijn administratrice last gegeven nu de heer VAN DER MEULEN ook met vacantie was om ingekomen stukken, die zij niet kon afdoen, aan den voorzitter op te zenden. Ten overvloede heb ik bij mijn aankomst alhier telegraphisch mijn hoteladres aan het bureau opgegeven. In een van haar ontvangen schrijven, dato 7 Aug., vernam ik dat het „deze week op het bureau heel rustig is geweest en niets bijzonders is voorgevallen”, zoodat van wege het secretariaat de voorzitter blijkbaar niet erg lastig is gevallen.

Kandersteg, 13 Augustus 1920.

C. F. SCHREVE.

DE ZOOGENAAMDE VAGUS-NEUROSEN.

KOOPMAN verrijkt ons met de wetenschap, dat er „prikkelbare” zenuwpatiënten bestaan. Degeen, die dit nog niet wist, kan zijn voordeel er mee doen. Uit het bestaan van die prikkelbare patienten trekt hij de slotsom, „dat het voor de hand ligt, dat de minderwaardigheid van het zenuwstelsel het gevolg is van de verhoogde prikkelbaarheid, en dat wij dus eerder een hypertensie dan het omgekeerde mogen verwachten.